

REZOLUTË

PËR DËNIMIN E DHUNËS NDAJ GRAVE E VAJZAVE DHE RRIJTJEN E EFEKTSHMËRISË SË MEKANIZMAVE LIGJORË PËR PARANDALIMIN E SAJ

1. Kuvendi i Shqipërisë sjell në vëmendje konventat ndërkombëtare të ratifikuara prej tij, rekomandimet e mekanizmave monitorues dhe legjislacionin e brendshëm, më konkretisht:

1.1. Konventën për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore dhe protokollet e saj që sanksionojnë se gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë konventë duhet të sigurohet pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si: seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër.

1.2. Marrëveshjen Ndërkombëtare mbi të Drejtat Civile dhe Politike, Konventën Ndërkombëtare mbi të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore, Konventën e Kombeve të Bashkuara “Mbi eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit kundër grave (CEDAW) dhe protokollin e saj shtesë, si dhe Rekomandimin e Përgjithshëm nr. 19 të Komitetit CEDAW mbi dhunën kundër grave, Konventën e Kombeve të Bashkuara “Mbi të drejtat e fëmijëve” dhe protokollet e saj shtesë dhe Konventën e Kombeve të Bashkuara “Mbi të drejtat e personave me aftësi të kufizuara”.

1.3. Kartën Sociale Europiane të Rishikuar, që kërkon që shtetet anëtare të përmirësojnë standardet e tyre të jetesës dhe mirëqenien e tyre sociale.

1.4. Konventën e Këshillit të Europës “Për parandalimin dhe luftimin e dhunës kundër grave dhe dhunës në familje”, që përcakton detyrimet e shteteve të shmangin përfshirjen në akte dhune kundër grave.

1.5. Konventën e Këshillit të Europës “Mbi masat kundër trafikimit të qenieve njerëzore”, që u kërkon shteteve anëtare të marrin të gjitha masat për të parandaluar trafikimin e qenieve njerëzore, për të mbrojtur viktimat dhe për të hetuar me efektivitet rastet e trafikimit.

1.6. Konventën e Këshillit të Europës “Mbi mbrojtjen e fëmijëve nga shfrytëzimi dhe abuzimi seksual”, që i kërkon shteteve nënshkruese të marrin të gjitha masat ligjore, administrative dhe institucionale ose masa të tjera për parandalimin e të gjitha formave të shfrytëzimit seksual dhe abuzimit seksual të fëmijëve dhe për mbrojtjen e fëmijëve.

1.7. Rekomandimet e Komitetit të Ministrave për Shtetet Anëtare të Këshillit të Europës mbi mbrojtjen e grave nga dhuna, mbi standardet dhe mekanizmat e barazisë gjinore, mbi rolin e burrave dhe grave në parandalimin dhe zgjidhjen e konflikteve dhe vendosjen e paqes, si dhe rekomandime të tjera përkatëse.

1.8. Rekomandimet e Komitetit mbi Eliminimin e Diskriminimit Kundër Grave (CEDAW), të miratuara në vitin 2016 dhe rekomandimet në raportin e parë të vlerësimit mbi Shqipërinë, të Grupit të Ekspertëve të Këshillit të Europës, “Mbi luftën kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje (GREVIO)”, të publikuara më 24 nëntor 2017.

1.9. Legjislacionin e brendshëm për mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje, si: Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë (neni 25), Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë, i ndryshuar, Kodi i Procedurës Civile dhe ai i Procedurës Penale, të ndryshuar, Kodi i Punës, i ndryshuar, ligji nr. 9669, datë 18.12.2006, “Për masat ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, i ndryshuar, ligji nr. 8328, datë 16.4.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar me ligjin nr. 40/2014, ligji nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore”, i ndryshuar; ligji nr. 44/2016, “Për ndihmën dhe shërbimet shoqërore”, i ndryshuar etj., si dhe një sërë aktesh nënligjore për mekanizmin e bashkërendimit të punës për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare dhe mënyrën e procedimit; Rregullorja e Përgjithshme e Burjeve, strategjia kombëtare e barazisë gjinore dhe plani i veprimit 2016-2020 etj.

1.10. Duke vlerësuar barazinë gjinore, ndalimin e diskriminimit dhe dhunën ndaj grave dhe

vajzave, si kushte të rëndësishme për anëtarësimin e Shqipërisë në Bashkimin Europian, si dhe një ndër objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm të Agjendës 2030 të shteteve anëtare të Kombeve të Bashkuara, objektivi nr. 5/SDG 5, “Arritja e barazisë gjinore dhe fuqizimi i të gjithë grave dhe vajzave”, por edhe element thelbësor në përmbushjen e Objektivit 16: “Nxitja e shoqërive paqësore dhe gjithëpërfshirëse për zhvillim të qëndrueshëm, ofrimi i mundësisë për drejtësi për të gjithë dhe ngritja e institucioneve të efektshme, llogaridhënëse dhe gjithëpërfshirëse në të gjitha nivelet”.

2. KUVENDI I SHQIPËRISË:

2.1. Konstaton me shqetësim ekzistencën në rritje të dhunës ndaj grave dhe vajzave në përgjithësi dhe dhunën brenda familjes në veçanti.

2.2. Vlerëson dhunën ndaj grave si një akt të rëndë për shoqërinë, si dhe dhunën brenda familjes si akte me pasoja të rënda.

2.3. Çmon se dhuna ndaj grave dhe vajzave dhe në veçanti krimet brenda familjes janë akte që tronditin jo vetëm familjen, por të gjithë shoqërinë shqiptare, dhe si të tilla kërkojnë angazhimin e të gjithë shoqërisë për raportimin dhe parandalimin e tyre.

2.4. Mban në konsideratë se parandalimi dhe kufizimi i rasteve të dhunës në familje në të gjitha format e shfaqjes së saj është i ndërlidhur me një sërë faktorësh kulturorë, tradicionalë, socialë dhe ekonomikë, që kërkojnë angazhim të gjithanshëm.

2.5. Vlerëson se me gjithë përpjekjet e të gjitha qeverive dhe organeve të pushtetit vendor për reduktimin dhe parandalimin e dhunës në familje, jemi të vetëdijshëm se mbetet ende shumë për të bërë në mënyrë të koordinuar mes tri pushteteve, ekzekutiv, ligjvënës dhe gjyqësor, për rritjen e efektshmërisë së mekanizmave institucionale për parandalimin e këtij fenomeni dhe rehabilitimin e viktimave.

2.6. Vëren se sistemi i drejtësisë (policia, prokuroria, gjykatat, shërbimet sociale në sistemin e drejtësisë penale) nuk ka qenë efektiv lidhur me hetimin dhe shqyrtimin e rasteve të dhunës në familje dhe të zbatimit të drejtë të dispozitave ligjore të Kodit Penal për dënimin e dhunuesve dhe ofrimin e shërbimeve për viktimat.

2.7. Afirmon gjithë angazhimin për të nxitur analizimin në mënyrë sistematike të gjendjes së dhunës ndaj grave dhe vajzave, si dhe gjetjen e mekanizmave eficientë institucionale e ligjore për parandalimin e saj.

2.8. Vlerëson rolin aktiv të shoqërisë civile dhe në veçanti të organizatave të angazhuara në mbrojtjen e të drejtave të grave dhe fëmijëve, viktimat të dhunës në familje.

2.9. Është i ndërgjegjshëm për vështirësinë që paraqet eliminimi i plotë i dhunës ndaj grave dhe vajzave, përfshirë edhe dhunën në familje.

2.10. Është i ndërgjegjshëm për nevojën e një bashkërendimi efikas nga të gjitha strukturat shtetërore në nivel qendror dhe vendor dhe me shoqërinë civile.

2.11. Vlerëson se rritja e pjesëmarrjes së gruas në politikë dhe vendimmarrje është faktor kyç për fuqizimin e grave dhe vajzave, si dhe në luftën kundër dhunës ndaj tyre.

3. KUVENDI I SHQIPËRISË:

3.1. Dënon fuqimisht aktet e dhunës ndaj grave dhe vajzave dhe në veçanti dhunën në familje, duke i konsideruar jo vetëm si akte kriminale, por dhe fenomene që cenojnë bazën e shoqërisë dhe kërkon masa të ashpra ndaj dhunuesve, duke mbajtur në konsideratë interesin më të lartë të fëmijës dhe pjesëtarëve të tjerë të familjes.

3.2. Angazhohet që brenda 15 ditëve nga miratimi i kësaj rezolute, të krijohet nënkomisioni i përhershëm “Për barazinë gjinore dhe parandalimin e dhunës ndaj gruas” pranë Komisionit përgjegjës për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë. Brenda 60 ditëve nga miratimi i kësaj rezolute, nënkomisioni të hartojë një plan veprimi për zbatimin e rekomandimeve të GREVIOS, CEDAW dhe Konventës së Stambollit si:

- a) ndërmarrjen e të gjithë hapave të nevojshëm për adresimin e dhunës ndaj grave dhe vajzave;
- b) gjetjen e mekanizmave efikasë për parandalimin dhe reduktimin e dhunës në familje;

c) propozimin e ndërhyrjeve ligjore të nevojshme që ndihmojnë në përmirësimin e trajtimit të grave dhe vajzave dhe rritjes së sigurisë së jetës së tyre;

ç) mbikëqyrjen parlamentare të institucioneve përgjegjëse për trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe përmbushjen prej tyre të të gjitha detyrimeve ligjore dhe zbatimin e masave për parandalimin e dhunës ndaj grave dhe vajzave dhe fuqizimin social dhe ekonomik të vajzave dhe grave.

3.3. Mbështet dhe inkurajon të gjithë viktimat e dhunës në familje që të denoncojnë dhunën, si dhe të bashkëpunojnë me organet kompetente për zbatimin e legjislacionit në fuqi, duke i siguruar për mbikëqyrje të fortë parlamentare dhe trajtim të të gjitha rasteve të denoncimeve për dhunën në familje.

3.4. Nënkomisioni i përhershëm “Për barazinë gjinore dhe parandalimin e dhunës ndaj gruas” të informojë seancën plenare, të paktën një herë në çdo sesion parlamentar, mbi rezultatet e punës së institucioneve shtetërore dhe nevojën për marrjen e masave shtesë për parandalimin, reduktimin dhe mbrojtjen e grave ndaj dhunës në familje.

3.5. Angazhohet nëpërmjet komisioneve të tij të përhershme parlamentare dhe nënkomisioneve të tij të monitorojë zbatimin nga autoritetet shqiptare të zbatimit të akteve ligjore, akteve ndërkombëtare kundër dhunës ndaj grave dhe vajzave dhe veçanërisht zbatimin e Konventës së Stambollit.

3.6. Kërkon nga Qeveria Shqiptare brenda 60 ditëve nga miratimi i kësaj rezolute:

a) një analizë të plotë mbi të gjitha problematikat e evidentuara në praktikë, si dhe të dhëna konkrete mbi dhunën në familje;

b) të paraqesë propozime konkrete për ndryshime ligjore, me fokus të posaçëm:

i) fuqizimin e Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore, si strukturë përgjegjëse për koordinimin e veprimtarisë së gjithë institucioneve shtetërore të ngarkuara me ligj për parandalimin dhe reduktimin e dhunës në familje, si dhe garantimin e mbrojtjes së viktimave të dhunës në familje, duke i kushtuar vëmendje të veçantë fëmijëve, grave, të moshuarve dhe personave me aftësi të kufizuara;

ii) ashpërsimin e parashikimeve ligjore për heqjen përfundimtare të mundësisë për të përfutur nga amnistia ose nga rrethana të tjera lehtësuese, në të gjitha rastet e hetimit, gjyqimit ose dënimit për krimet brenda familjes;

iii) rishikimin e masave mbrojtëse ndaj dhunës në familje, duke eliminuar situatën e evidentuar në praktikë, ku dhunuesi dhe viktimat e dhunës, edhe pas vendosjes së masës së mbrojtjes, lejohen të bashkëjetojnë në të njëjtin ambient;

iv) forcimin e mekanizmit të mbrojtjes, mbështetjes dhe rehabilitimit të viktimave, me qëllim lehtësimin e pasojave dhe parandalimin e vijimit të dhunës në familje, duke ofruar plotësimin e të gjitha nevojave për personat e dhunuar në familje, përfshirë asistencë të përshtatshme dhe të mjaftueshme financiare, punësim, strehim, si dhe shërbime mjekësore dhe sociale;

v) rishikimin e mekanizmave për mbrojtjen e viktimës dhe vënien në dispozicion të mjeteve të nevojshme për rastet e rrezikut për jetën, duke mirëpërcaktuar detyrimet e Policisë së Shtetit në këto raste, përcaktimin e personave përgjegjës që marrin përsipër të mbajnë nën kontroll dhunuesin, si dhe aplikimin gjerësisht të mbikëqyrjes elektronike për rastin e dhunuesve brenda familjes;

vi) garantimin e mekanizmave rehabilitues për dhunuesin dhe viktimat e dhunës në familje, me fokus të veçantë eliminimin e pasojave të dhunës dhe shmangien e mundësisë së ripërsëritjes së saj në të ardhmen;

vii) ndryshimin e ligjit nr. 9669, datë 18.12.2006, “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare” dhe VKM-së nr. 334, datë 17.2.2011, për të sanksionuar, ndër të tjera, thjeshtimin e procedurave gjyqësore për shqyrtimin dhe lëshimin e urdhrit të mbrojtjes dhe ndjekjen efikase të ekzekutimit të tij, duke parashikuar në çdo rast vijimin e procesit gjyqësor, pavarësisht tërheqjes së mëvonshme të viktimës, si dhe ngritjen e një mekanizmi eficient të mbikëqyrjes së veprimtarisë së organeve gjyqësore në proceset gjyqësore të dhunës në familje;

viii) angazhimin e të gjitha strukturave të shtetit për të ndryshuar mendësitë dhe ndërgjegjësuat

publikun mbi pabarazinë dhe stereotipat e dëmshëm gjinorë, që janë baza e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje;

c) të merren masa për shtrirjen e regjistrit kombëtar/sistemit REVALB për dhunën në familje dhe plotësimin e këtij sistemi nga strukturat përgjegjëse vendore;

ç) të dhënat e punësimit të grave dhe vajzave, viktimat të dhunës në familje, sipas institucioneve, në sektorin publik dhe privat, dhe në veçanti të grave dhe vajzave me aftësi të kufizuara, të jenë pjesë e raporteve periodike të depozituara në Kuvend.

3.7. Kërkon të nxitet ngritja e qendrave sociale dhe të rehabilitimit për viktimat dhe dhunuesit nga njësitë e qeverisjes vendore, të përmirësohet koordinimi i punës me ato ekzistuese, si dhe të rriten fondet e dedikuara nga ana e Qeverisë.

3.8. Kërkon nga njësitë e qeverisjes vendore të marrin të gjitha masat e nevojshme për ngritjen e mekanizmave vendorë aty ku nuk janë ngritur, rritjen e kapaciteteve të tyre, si dhe parashikimin e fondeve të nevojshme për ngritjen dhe financimin e qendrave sociale dhe të rehabilitimit për viktimat dhe dhunuesit, duke filluar nga Buxheti i Shtetit për vitin 2018, dhe të angazhohen maksimalisht për përbushjen e përgjegjësisë ligjore, në kuadër të parandalimit dhe mbrojtjes nga dhuna në familje.

3.9. Duke vlerësuar kontributin e çmuar të shoqërisë civile në ofrimin e shërbimeve sociale për viktimat dhe dhunuesit, i fton organizatat jofitimprurëse të licencuara që të vijojnë dhe maksimalizojnë përpjekjet për parandalimin, reduktimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje, duke ushtruar të gjitha të drejtat dhe detyrimet sipas legjislacionit në fuqi.

3.10. Duke vlerësuar ndryshimet e bëra në Kodin e Procedurës Penale dhe Kodin e Drejtësisë Penale për të Mitur, lidhur me mbrojtjen e viktimave dhe trajtimin e tyre në polici, gjatë procedimeve penale, angazhohet të miratojë, brenda këtij sesiioni parlamentar, legjislacionin e nevojshëm për mbrojtjen efektive të viktimave të dhunës në familje dhe ndërtimin e një mekanizmi realist për mbikëqyrjen e veprimtarisë së institucioneve përgjegjëse për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna në familje.

3.11. Ndërkohë që ligji i ri për ndihmën juridike pritet të miratohet së shpejti, nxit Qeverinë të angazhohet për:

a) zbatim të menjëhershëm të dispozitave që kanë të bëjnë me ofrimin e ndihmës ligjore falas për viktimat e dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore;

b) të marrë masat e nevojshme për të ofruar mbrojtje efektive për viktimat e dhunës seksuale, si edhe për ofrimin e shërbimeve të specializuara dhe të mirëkoordinuara për viktimat e mbijetuara.

3.12. Nxit Qeverinë të zbatojë detyrimet ligjore për buxhetimin e përgjithshëm gjinor, sipas ligjit organik të buxhetit dhe VKM-së për integrimin gjinor në programin buxhetor afatmesëm, si dhe të parashikojë fondet për:

a) një fushatë të gjerë ndërgjegjësimi mbi pasojat e dhunës ndaj grave dhe vajzave, veçanërisht të dhunës në familje;

b) mbështetjen për riintegrim në shoqëri të viktimave të dhunës;

c) mbështetjen me fonde buxhetore të Linjës Kombëtare të Këshillimit dhe Linjave Lokale për parandalimin e dhunës dhe këshillimin e viktimave;

ç) informimin e publikut për mekanizmat e referimit në nivel vendor dhe rritjen e kapaciteteve të tyre;

d) mbështetje me fonde buxhetore të organizatave të shoqërisë civile që lehtësojnë mekanizmat vendorë aty ku nuk ka ende;

dh) ngritjen e strehëzave për viktimat me fonde buxhetore;

e) forcimin e aksesit në drejtësi përmes financimit të plotë të ligjit të ndihmës juridike, ku të përfshijë viktimat e dhunës si kategori përfituese.

3.13. Nxit Qeverinë dhe organet e pushtetit vendor për zgjerimin dhe forcimin e politikave për sipërmarrjen e grave duke iu referuar modelit të strategjisë për fuqizimin ekonomik të grave dhe vajzave 2014 – 2020, nëpërmjet skemave të mbështetjes me grante nga shteti, të grave në nevojë, grave në zonat

rurale dhe viktimave të dhunës.

3.14. Nxiti Qeverinë t'i kushtojë vëmendje të veçantë detyrimeve që rrjedhin nga aktet ndërkombëtare kundër dhunës ndaj grave dhe vajzave dhe veçanërisht atyre në Konventën e Stambollit, si dokumenti bazë sot në Europë për dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje, dhe që gëzon mbështetje të plotë të Bashkimit Europian. Raporti i vlerësimit të grupit të ekspertëve për Shqipërinë, i publikuar në 24 nëntor 2017, ka parashikuar rekomandime konkrete për masat që Shqipëria duhet të marrë në fushën e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje.

3.15. Organet e pushtetit gjyqësor dhe ato të prokurorisë të trajtojnë me seriozitet, efikasitet dhe me shpejtësi maksimale proceset hetimore dhe gjyqësore që lidhen me çështjet e dhunës në familje, për t'i dhënë zgjidhje reale mbrojtjes së viktimave të dhunës në familje, si dhe zbatim rigoroz të dispozitave të Kodit Penal për dënimin e dhunuesve.

3.16. Nxiti organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë të mbajnë në konsideratë në mënyrë të veçantë mbajtjen e posaçme të të dhënave për proceset hetimore dhe gjyqësore që kanë të bëjnë me dhunën në familje, duke përfshirë urdhrat e mbrojtjes, proceset gjyqësore për dënimin e dhunuesve etj.

3.17. Nxiti organet e inspektimit të sistemit të drejtësisë që të vlerësojnë me seriozitet shkeljet e prokurorëve dhe gjyqtarëve në gjykimin e çështjeve që kanë të bëjnë me dhunën në familje.

Kuvendi i Shqipërisë, nëpërmjet kësaj rezolute, shpreh angazhimin e tij institucional për të trajtuar me vëmendjen e merituar rastet e dhunës në familje, në bashkërendim me organet e pushtetit qendror, vendor dhe ato gjyqësor.

Miraturar në datën 4.12.2017

KRYETARI
Gramoz Ruçi